

סודו של המלח

איך קשורים הגרגירים הלבנים למזבח, לקרבנות וְ לַתּוֹרָה הַקְּבֵלָה?

השולחן דומה למזבח

מה זה "קבלה"? בדור האחרון אנשים החלו להתעניין ב"קבלה". כולם רוצים ללמוד "קבלה", ושואלים האם מותר ללמוד את זה לפני גיל ארבעים. בקיצור, ה"קבלה" הפכה ללהיט.

בתור ילד שמעתי את המבוגרים אומרים לנו שאסור לשבת על השולחן משום שהשולחן דומה למזבח, ולכן צריך לכבד את השולחן שאנו אוכלים עליו. מדוע באמת יש השוואה בין השולחן למזבח? מובא בשו"ע"ר סימן קפ סעיף ו: "השולחן דומה למזבח .. המזבח מאריך ימיו של אדם .. וגם השולחן מאריך ימיו של אדם, ומכפר עונותיו בהכנסת אורחים".

בחסידות מוסבר שכל ענין האכילה זוהי עבודת ה', וכשם שעל המזבח הבשר עולה לה', עד"ז כאשר יהודי אוכל מאכלים כשרים, בברכה לפנייה ולאחריה והוא אוכל זאת לשם שמים, דהיינו "שבכח האכילה ההיא לומד ומתפלל לה'" (תניא אגה"ק סימן כ"ו). ובפרט בשבת כאשר הוא אוכל לשם עונג שבת הרי זוהי מצוה.

ולפיכך מצינו כמה מנהגים שנוהגים בשעת הסעודה שדומה למזבח, בגלל ההשוואה שבין השולחן לבין המזבח:

כל פעם בסעודת ליל שבת השאלה הראשונה שהאורחים שואלים היא, מדוע טובלים את פרוסת החלה במלח, ואני משיב בהסבר המופיע בשו"ע: "נהגו להניח מלח על השולחן לפי שהשולחן דומה למזבח והאכילה כקרבן ונאמר על כל קרבנדך תקריב מלח." (שו"ע"ר סימן קסז סעיף ח). והיות שחובה להביא מלח על כל קרבן לכן אנו נוהגים לטבול את פרוסת המוציא במלח.

וכאן מבצבצת השאלה הבאה: מדוע באמת צריכים להביא מלח עם כל קרבן?

מדוע התורה צוותה על כך?

ההסבר הוא: בחומש במדבר (י"ח י"ט) נאמר שהקב"ה כרת עם בני ישראל "ברית מלח עולם", ולכן נצטוונו להביא מלח עם הקרבן כדי להיזכר בברית הנצחית שהקב"ה כרת עמנו.

למה לא סוכר?

וכאן, מאליה עולה השאלה הגדולה ¹ מדוע באמת הקב"ה כרת איתנו ברית מלח, למה הוא לא כרת ברית עם קצת סוכר, שוקולד או דבש. אולי ההיסטוריה היהודית עשויה היתה להיות מתוקה יותר לו היתה נכרתת הברית עם דבר מתוק² למה דווקא מלח?

יש משהו מאד טבעי במלח שמייחד אותו על פני שאר הדברים ולא נמצא בשום מאכל אחר, ומהו? (להציג את השאלה בפני הקהל)

רש"י על הפסוק אומר דברים שיש בהם כדי להאיר את העניין: "ברית הכרותה למלח שאינו מסריח לעולם"; המלח לעולם אינו מתקלקל ואינו מסריח, ולפיכך הקב"ה כרת ברית "בדבר הבריא ומתקיים" לומר לנו שכשם שהמלח לעולם לא מתקלקל ³ כך גם הברית שלי אתכם שרירה וקיימת לנצח, ולא משנה כיצד עם ישראל יתנהג, שכן הברית היא נצחית.

בנוסף לזה, יש למלח תכונות נוספות: למלח יש תכונה של "שימור" ולכן כשמולחים בשר או דג הרי הוא שומר על טריותו לאורך זמן רב. וא"כ לא רק שהוא קיים לעולם, אלא יש בכוחו לקיים אחרים.

והתכונה הבולטת ביותר של המלח היא, שהמלח נותן טעם לכל מאכל כמו שכתוב "היאכל תפל מבלי מלח"?

יתרה מזו: רבינו הזקן מחדש (בלקוטי תורה במאמר "לא תשבית מלח") שגם בתורה יש "מלח"; ישנם חלקים בתורה שנקראים לחם ובשר ויש את המלח וזלה"ק: "והנה יש בחי' זו ג"כ בתורה שבחי' חכמת הקבלה היא בבחי' המלח שהיא בעצמה נסתרה ונעלמה שאינה מושגת בבחינת טעם ממש, כמו שיש לנו השגה וטעם בהנגלות לנו, ואעפ"כ המלח הוא הנותן טעם בכל המאכלים גם בלחם גם בבשר".

קבלה ☞ המלח של התורה!

אדמו"ר הזקן מחדש פה למעשה שתורת הקבלה היא המלח של התורה! יש את הלחם ואת הבשר שהם התלמוד וההלכה וכו', דברים שצריכים ללומדם כדי לדעת כיצד להתנהג כיהודי, אבל ללמוד רק אותם זה כמו לאכול רק לחם ויותר מזה ☞ בשר ללא מלח, דבר תפל וחסר טעם, ללא חיות. הקבלה היא שנותנת טעם עשיר לכל היהדות, היא זו שמסבירה את ה'תיאולוגיה' של היהדות ואת הסיבה הפנימית והרוחנית העמוקה העומדת מאחורי כל הלכה, היא הנשמה של התורה ☞ "נשמתא דאורייתא".

לכן, כמו שבמלח יש את שלושת התכונות שהזכרנו, כך גם בקבלה: המלח נותן טעם בלחם ובבשר ☞ הקבלה נותנת חשק לקיים מצוות, כאשר מגלים את העומק הטמון בהם ולכן זה גם משמר את הלחם ואת הבשר.

כמו שההיסטוריה הוכיחה ברוסיה הסובייטית ובמקומות נוספים שדווקא יהודים שלמדו חסידות ופנימיות התורה הצליחו להחזיק מעמד כיהודים והצליחו לשמר את הלחם והבשר. לעומת זאת, יהודים שלא מלחו את התורה שלהם בקבלה ובחסידות ולמדו רק 'לחם ובשר' ☞ גמרא והלכה, סופם שלא החזיקו מעמד ולבסוף הכול התקלקל ב"מקרר" שנקרא ברית המועצות☞

תכונה שלישית שיש בקבלה, שהיא לא "מסריחה" לעולם; כאשר יהודי לומד לחם ובשר, לפעמים הוא מתחיל לפתח חשיבות עצמית שהנה הוא תלמיד חכם גדול שהקריב כ"כ הרבה בשביל הקב"ה ואז אט אט הלחם והבשר מתחילים 'להסריח'.

אולם כאשר לומדים חסידות שכל ענינה הוא התבוננות בגדלות האל ובשפלות האדם, המלח אינו מסריח לעולם. ולכן רבינו הזקן ממשיך שם ואומר: "זוהו פת במלח תאכל, פת הוא לימוד הנגלות משנה ותלמוד, במלח תאכל מקרא ואגדות .. והיינו על ידי המלח דקדושה שמכלה ומכרית היש ודבר נפרד ☞ כמו"כ יש בו כח לקיים את הטוב .. והיינו שנותן טעם להיות טעמו וראו כי טוב ה'".

והדברים שמחים ומאירים כנתינתם מסיני. (ראה שיחות לנוער חלק ח' אייר תשל"ח).